

Berényi Mihály

TISZTELT SZERKESZTŐSÉG!

Kérdésem megértéséhez nagyon hasonló szerkezetű mondatokat idézek.

1. *E folyamatokhoz a pszichés, a neurogén, az endokrin és a vascularis rendszer funkcionális épsége szükséges.*
2. *A merevedési zavarok okait hormonális, vascularis, pszichogén, neurogen vagy kevert etiológiájú eltérések adják.*

Az elsöben az egyes számú alany (*rendszer*) jelzői előtt ott vannak a határozott névelők, míg a másodikban a többes számú alany (*eltérések*) jelzői előtt nincsenek. Tudjuk, hogy az elsöben több rendszerről van szó. Helyes mind a két mondat? Mikor legyen az ilyen felsorolásokban a jelzők előtt határozott névelő, és mikor nem? Ebben a szintén felsorolásokat tartalmazó idézetben nem fölöslegesek ezek a névelők: *Rendkívül sokoldalú érdeklődése és aktív tevékenysége a nyelvészeti, a matematikai, a csillagászati és a botanikai kutatások területére is kiterjedt.*

Laczkó Krisztina

VÁLASZ

A két kérdéses mondat mindegyike a maga szövegkörnyezetében teljesen megfelelő lehet. A magyar névelőhasználatot nem érdemes a szövegkörnyezetükből kiszakított mondatokban vizsgálni, hiszen a névelők alkalmazása elsősorban szövegtani meglapozottságú. Az első mondat esetében például a beszélő/író azt feltételezi, hogy a hallgató(k) számára egyértelműen ismertek a felsorolt rendszerek az elméjükben, vagy mert a szöveg korábbi részében már szó esett róluk, történt rájuk utalás, vagy mert a beszélő azt feltételezi a hallgatóságról, hogy megvan ezekről a rendszerekről és az összefüggéseikről az adott háttértudásuk, és így azokat „ismerként” tünteti fel. A második mondatban azonban egyértelműen mintegy „bevezeti” ezeket a fogalmakat, akár első említésként, és a névelő nélküli használat a felsorolt eltéréseket másképp „horgonyozza” le a szövegvilágban. A harmadik kérdéses mondatban sem kárhoztathatjuk a határozott névelők kitételét, mert ezzel a szerkesztéssel a felsorolás elemei külön, „hangsúlyos” lehorgonyozódást kapnak, azaz egyenként válnak a fogalmi jelentéstípusból valós példánnyá (mintegy „szétválasztódnak”). A névelők használata tehát alapvetően és nagymértékben annak a mondatnak a szövegbeli beágyazódottságától függenek, amelyben a mondat megjelenik, és összetett szövegtani szabályok működtetik (tehát például az, hogy hogyan szeretné a beszélő a hallgató figyelmét az adott tárgyra irányítani).

Berényi Mihály

MIT TAKARHAT AZ EMBERIESSÉG ELLENI TETT?

Az 1979-ben kiadott értelmező szótárunkban benne van az *emberiesség* szavunk, igaz, még értelmezés nélkül. A 2003-ban

megjelent Magyar értelmező kéziszótár már értelmezi is: *választékos, igényes stílusban használjuk, a jelentése: 'emberhez méltó, tisztességes magatartás'. A Nyelvművelő kéziszótár hasonlóan fogalmaz: 'emberhez méltó, tisztességes magatartás, viselkedés'. Mindezek alapján – szerintem – emberiesség elleni tettet követ el az a tisztességtelen személy, aki tökmaghéjat köpköd a metrón, aki vasárnap éjszaka üti be a szöveget a panellakása falába, vagy trágár dalokat üvöltöz.*

Újságokban, hírekben seregével látjuk, halljuk az ilyen címet, mondatokat:

- Az emberiesség elleni bűncselekmények.*
- Törvényjavaslat az emberiesség elleni bűncselekmények elévülhetetlenségéről.*
- Emberiesség elleni büntettel vádolnak több államfőt.*
- A népirtó vörös khmerek főideológusa ellen háborús és emberiesség elleni büntettek elkövetése a vád.*

Ha elfogadjuk, hogy aki emberies, az humánus vagy emberes, akkor az *emberiesség* = *humánosság, emberségesség, tisztességes magatartás*. Mit takarhatnak a sajtóbeli *emberiesség elleni* tettek, nyelvészeti értelmezésben a tisztességes magatartás elleni vétségek? Pusztán tisztességtelenséget?

Az ENSZ főtükára – magyar fordításban – *emberiesség elleni büntettnek* nevezte a nők elleni erőszakos cselekményeket. A lapokból megtudhatjuk, hogy a fegyvertelen civilek meggyilkolása szintén *emberiesség elleni büntény*, ahogy az emberek kínzása, a tüntetők éles töltényekkel lövése, ártatlanok tömegsírba ölése, lemészárlása vagy gázkamrába küldése is.

E szörnyű tettek elkövetői csak a tisztességes magatartás ellen vétének? A tömeggyilkosok, a népirtók, a háborús bűnösök csak tisztességtelenek? Nem inkább emberellenességgel, népellenességgel, emberiség elleni tettek elkövetésével vádolhatók? Netán a közéletet kullogva követő szótáraink hibásak?

Megint egy rossz szó, amely robbanásszerűen terjed. Bizonyára az angol *crimes against humanity* magyarra fordítói voltak pontatlanok. Ezek után nem rossz vicc, inkább butaság, ha a kétbalkezes operatőrt azzal sértegetik, hogy emberiesség elleni bűnököt követ el.

Tudom, hogy most már nem könnyű a helyes kifejezés megtalálása, másként gondolkodik a nyelvész, a magyar és a nemzetközi jogász, de érdekelné a szerkesztőség véleménye. Át kellene dolgozni a szótárainkat?

IRODALOM

A magyar nyelv értelmező szótára 1979. II. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Magyar Értelmező Kéziszótár 2003. Második kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Grétsy László – Kemény Gábor 2005. *Nyelvművelő Kéziszótár*. Második kiadás. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Laczkó Krisztina

VÁLASZ

A kérdéses jelenség az úgynevezett paronímia körébe tartozik, azaz a hasonló alakú szavakhoz, amelyeknek ugyan eltér a jelentésük, de egymással valamilyen összefüggésbe is hozhatók. Ennek következtében a kis alakú és az ehhez kapcsolódó jelentésbeli eltérés az elmében összekeveredhet. Számátalan efféle keveredés adatolható: *egyelőre – egyenlőre, helység – helyiség, fáradtság – fáradság, gondtalan – gondatlan* stb. Kétségtelen, hogy az igényes megnyilatkozáshoz hozzátartozik az is, hogy ezeket a kifejezéseket a megfelelő formában alkalmazzuk. Az *emberiség – emberiség* (sőt: *emberség*) esetében a szótárak ellenében bonyolítja még a kérdést, hogy az *emberiség elleni büntett* (valóban angol mintára) jogi szakkifejezéssé vált, méghozzá oly módon, hogy az *emberiség elleni büntettek* egyik csoportja (a népirtás büntette, a háborús büntettek és az erőszak büntette mellett). Vagyis alapvetően arról van szó, hogy egy szaknyelvi kifejezés került némileg ellentmondásba a köznyelvi megfelelőjével. Ha ezt a szempontot tartjuk szem előtt, akkor a szótárkészítőknek megfelelő adatolás, utánjárás, jelentésértelmezés után elképzelhető, hogy fel kell venniük egy szaknyelvi jelentést is a megfelelő szócikkbe. A magyar nagyszótárnak eddig az A és a B betűs kötete jelent meg. Készül a többi is (C, D, E), és meglátjuk, hogy a szótárkészítők a nagyszámú adat alapján hogyan fogják ezeknek a szavaknak a jelentéseit kidolgozni.

Berényi Mihály

SIR DENIS BROWNE (hozzávetőleg Barna Dénes úr)

Gaál professzor úr lapunk legutóbbi számában (2011/1: 2) azt írta: ő is hajlik arra, hogy falra hányt borsónak nevezze a magyar orvosi nyelvért serénykedők munkáját, de „mégis igyekszik nem lankadni”. Szavait buzdításnak tekintem, ezért sokadszor is szóvá teszem: az urológiában nincs *Denis–Browne-szerzőpáros*, így róluk elnevezett műtét sincs, jöllehet akadémiai doktori értekezésben mostanában is írtak róluk („Denis-Browne-féle műtét”).

Sir Denis Browne, noha Melbourne-ben született, az angol gyermeksebészet atyja, aki többek között az urológiában is maradandót alkotott. A húgycsóhasadék megoldására kifejlesztett eljárása hazánkban *Denis Browne-műtét* vagy *Denis Browne-féle műtét* néven terjedhetett el, pontosabban csak ott, ahol a helyesírásra is figyeltek. A Browne vezetéknevből egy másodpercen belül 47 milliót talált a Google. Ha ennyire gyakori, érdemes a keresztnévvel együtt emlegetni ezt a kiváló orvost, természetesen kötőjel nélkül.

Fazekas Tamás

A CK-MB RÖVIDÍTÉS FELOLDÁSA

Élvezettel és árgus szemekkel olvastam a *Magyar Orvosi Nyelv* 2011. évi augusztusi számában közzétett közleménye-

ket, köztük Nagy Borbála *Az Orvosi Hetilap magyarított címeinek vizsgálata* című kitűnő tanulmányát (30–33). A cikk harmadik táblázatában a CK-MB rövidítés feloldása hibás („*creatinin kinase myoglobin*”). A tévedés magától értődően nem vethető a nyelvész szerző szemére, hiszen a nemzetközileg elfogadott, közsímet rövidítés helytelen feloldását a tőle vizsgált publikáció szerzői követték el, akik minden bizonnyal orvosok. A hiba azonban frappánsan rámutat az állandó és alkalmi rövidítések (Bősze 2004: 25–52), valamint a betű- és mozaikszavak (Fazekas 2007: 22) orvos-biológiai szakirodalomban egyre jobban terjedő alkalmazásának a veszélyeire. Az értelmezést megkönnyíti a dolgozat elején vagy végén fellelhető rövidítésjegyzék, amelyben táblázatba és lehetőleg betűrendbe szedve megtalálható a rövidítések, betű- vagy mozaikszavak feloldása (Bősze i. m.).

Nincs új a nap alatt! Már 1987-ben, egy Orvosi Hetilap szerkesztőségéhez elküldött levélben felhívtam a figyelmet arra, hogy a CK-MB rövidítésnek semmi köze a myoglobin nevű izomfehérjéhez, amelyet valóban gyakran Mb-ként rövidítenek (Fazekas 1987: 119). A kreatin-kináz (CK) / kreatin-foszfokináz (CPK; EC 2.7.3.2.) az adenosin-trifoszfát (ATP) + kreatin → adenosin-difoszfát (ADP) + kreatin-foszfát reakciót katalizáló dimerenzim, amelyet kétféle polipeptidlánc építhet fel. A „CK-MB” a kreatin-foszfokináz azon izoenzime, amely a vázizomzatra jellemző „M” (*muscle*) és az agyból izolálható „B” (*brain*) monomer hibrid dimerje. A vázizomrostokban főleg MM-dimer, az agyban BB-típus található. A CK-MB elsősorban a szívizomsejtek mitokondriumában mutatható ki. A nemritkán előforduló tévedés oka minden bizonnyal az, hogy a myoglobin (Mb) is úgynevezett kardiális „biomarker”: plazmakoncentrációjának növekedése a heveny szívizomkárosodás/infarktus nagyon korai és érzékeny mutatója, aspecifitása miatt (a myoglobin töménységét a vérben egyetlen intramuscularis injekció is emelheti) azonban széles körben nem terjedt el.

IRODALOM

Bősze Péter 2004. Tudományos közlemények írása, szerkesztése: útmutató a leendő szerzők és a közlemények olvasói számára. *Magyar Orvosi Nyelv* 4/1: 25–52.

Fazekas Tamás 1987. A CK-MB rövidítés értelmezéséről. *Orvosi Hetilap* 128: 119.

Fazekas Tamás 2007. Betűszó versus mozaikszó. *Orvostovábbképző Szemle* 14/3: 22.

Nagy Borbála 2011. Az Orvosi Hetilap magyarított címeinek vizsgálata. *Magyar Orvosi Nyelv* 11/1: 30–33.

Gaál Csaba

TISZTELT SZERKESZTŐSÉG!

Szégyellem is magam meg nem is. Igen, mert megátalkodott kritikai szemléletemet nem tudom visszatartani, de nem szégyellem magam, mert soraimból alkalmasint le lehet némi tanulságot szűrni. Egyetlen mentségem Sütő Andrást idézve: „A nyelv olyan fiam, mint az asszony: elhervad, ha nem

szeretik” (Anyám könnyű álmot ígér). Belátom tehát, hogy személyes és így elfogult nézeteket vallok, mégis álláspontom talán nem haszontalan.

Az *Orvosi Hetilap* magyarított címeinek vizsgálata című írás (MONY 2011; 11/1: 30–33) lépten-nyomon gondolatokat vetett fel, ezeket sorba veszem.

- *Mindösszesen*. Nyelvünk „elszámszakosodik”: *kettőezer* (két-ezer helyett), „nagyságrendekről” beszélünk, miközben senki sem adja meg a nagyság rendjét, és itt van a *mindösszesen*. Ez a szó mennyivel több, mint az egyszerű köznyelvi *mindössze*? Ma divat minél körülményesebben beszélni, hiszen annál fontosabbnak tarthatják mondanivalónkat.
- „Mindezek alapján nem állapítható meg, hogy a magyar orvosi nyelvet valóban elárasztanak az angol szavak” – írja a szerző. Ugyan hogyan is lehetne megállapítani csupán a címek alapján? A szaknyelv védőinek nem (csak) a címek ellen van kifogásuk, hanem az *orvosi nyelv összessége* ellen! Vagyis a cikk címéből való ilyen következtetés eleve halálra van ítéelve. Ez olyan, mintha nem megfelelő adatokból vonnánk le statisztikai következtetést (klasszikus alma-körte hasonlat).
- „A *terápia* és a *kezelés* azonban nem ugyanazzal a jelentéssel bír.” Az utána következő magyarázat teljesen félrevezető. Ilyet csak laikus írhat. Számomra, gyakorló sebész számára a *kezelés* fogalmába tartozik a műtéti, a gyógyszeres *terápia* csakúgy, mint a kemo- és a sugárterápia, de még a fizioterápiás *kezelés* is. Ezek bizony rokon értelmű (szinonim) szavak. Az pedig, hogy „egyébként is elfogadott a *terápia* szó használata”, nem tartozik a felvetett kérdés megválaszolásához.
- Szerző háromszor is „terminusok”-ról ír. A latin szó így, önállóan túlnyomórészt határidőt (határ, korlát, cél) jelent, kisebb hányadában és csak átvitt értelemben fogalmat. De mivel több fogalmi rendszer van, ezért is beszélünk az orvosi irodalomban *terminus technicus*ról.
- „A magyar szókincs jelentős hányada a görög és a latin nyelvből német és szláv közvetítéssel került a magyar nyelvbe annak függvényében, hogy melyik nyelv képviselte éppen a kultúrát és a tudományokat.” Erről nem vagyok meggyőződve. Szívesen olvastam volna arról, hogy vajon a szláv tudomány ugyan milyen szavak által befolyásolta a magyar orvosi nyelvet. Miért pont nekünk kellett volna átvenni szláv kifejezéseket, és honnan, hiszen összsláv nyelv nincs is.
- A cikk írója védelmébe veszi az „angol terminusok”-at. Szerinte nyelvünket „gazdagítja” például a *grade* szó, amely egyébként kiválóan fordítható a *fokozattal*. A *bypassműtét* is megfelel a magyar *megkerülő műtét*nek (nem „kerülő” műtét, mint ahogyan a szövegben áll). *Sebészet* című 7. kiadású könyvemben a szerzőktől mindig megköveteltem, hogy igenis magyarul jelenítsék meg az angol kifejezéseket, de nem volt kifogásom az ellen, ha az idegen szó zárójelben megjelent. A szerző azzal védi álláspontját, hogy „Átvételük kényelmes és hasznos”. Én viszont abból indulok ki, hogy az orvos értelmiségi (entellektüel), azaz gondolkodó lény, bár ma egyre nagyobbak a kétségeim. Vagyis elsősor-

ban nem kényelemről, hanem a gondolkodásra való lustaságról van szó. És hogy hasznos-e? Megörvendeztetne a cikkíró, ha ezt kifejtene. Ugyan kinek hasznos? A fogalmat elsőként bevezető lusta orvosnak mindenképpen.

- Végül egy stilisztikai észrevétel. A cikk végén az áll, hogy „A szerző mértéktartó módon...”. A harmadik személyben való szólás inkább összefoglalókra jellemző, mintsem szövegekbeni alkalmazásként, annál is inkább, mert a szemérmesen öndicsérő („mértéktartó”) szavakat csak kívülről fogadhatjuk el hitelesen.

És most még néhány egyéb megjegyzés. A szerkesztőség ígérete szerint nagyon várom az egységes kiadói elveket az irodalmi hivatkozások megjelenítésére. Addig is egy további adalék. Az előbb kiadósan tárgyalt cikk a szövegben csak nevet és zárójelben évszámot jelez, amelynek alapján némi munkaráfördítással kétségtelenül kikövetkeztethető az irodalomjegyzékben megadott hivatkozás, míg a *Gyógyszerkészítési eljárások az ókori Egyiptomban* című írás számozással és lapalji adatokkal dolgozik. Hol van itt az egységes, nyelvészeti irodalomban használatos rendszer? Az általam javasolt ICMJE szerint (2011; 11/1: 3) viszont egyértelmű és mindenki számára követhető irodalom lelhető fel. Minthogy bár az újság címe szerint „orvosi” nyelvvel foglalkozó, de mégis elsősorban nyelvészetinek minősítettett a folyóirat, kíváncsian olvasnék egy statisztikát a lapot járatók foglalkozási arányairól. Hiszen – legalábbis elvileg! – nem a nyelvészeknek kellene okulniuk az itt leírtakból, hanem az orvosoknak. Ki a célcsoport? Az orvosok. Tulajdonképpen nem értem a döntés okát, de ez legyen a szerkesztőség titka.

Be is fejezem alkalmi kritikusi megszólalásomat. A jövőben próbálom mérsékelni magam. Hogy ez meddig sikerül, azt majd az idő dönti el. Kérem már most a tisztelt olvasók jóindulatú elnézését.

Böszö Péter

HOZZÁFÜZÉS

Köszönöm Gaál tanár úr levelét, bíráló megjegyzéseit. Ezek mindig hasznosak, mert tanulhatunk belőlük. Jobbító szándékuk nem kétséges. Nyilvánvaló, hogy az orvosi nyelvet és szakmát mélységeiben ismerő, nemzetközi szaktekintélyű orvostanár másként látja az orvosi szövegeket, mint az azokat boncolgató nyelvész. Ez a fenti megjegyzésekben is tükröződik. Természetes, hogy a *terápia* és a *kezelés* azonos fogalmak: magam is a *kezelés* szót írom a *terápia* helyett, sokszor változtatva a *gyógyítás*, *műtét* stb. kifejezésekkel a változatosságért, mindig a szöveggörnyezettől függően. Ez szakmai és nem nyelvészeti kérdés. Az is egyértelmű, hogy a címekből még nem következtethetünk a szakcikkekben előforduló angol szakszavak arányára. Nagy Borbála elemzése helytálló, ám következtetései csakis a tanulmányozott címekre korlátozódhatnak, azokból nem vonható le általános következtetés. A tanulmány mégis nagyon hasznos nyelvészeti kutatás. Ez nekünk, orvosoknak új, köszönet érte.

Gondolkodóba ejtenek Gaál tanár úr megjegyzései:

- A *terminus* szóról önmagában – környezetéből kiragadva – valóban inkább az *időpont*, *határidő* jut eszünkbe, de *szakkifejezés* jelentése is van. A szerző az *angol terminusok* vagy a *görög–latin terminusok kifejezéseket* írja, és így már sokkal inkább egyértelmű. Orvosszaknyelvi használatban mégis a *terminus technicus* a legmegfelelőbb. De erre sincs szükség, mert a *szakkifejezés*, *szakfogalom*, *megnevezés* stb. magyar szavakkal tökéletesen helyettesíthető, és így elkerülhetők az esetleges félreértések is.
- Maradékaltalul egyetértek az angol szakszavak átvételéről írtakkal. Igaz, hogy nagyon sok angol szakszó (*grade*, *bypass* stb.) elterjedt, alkalmazásuk is kényelmes, ám ezek mégsem jövevéyszavak, vagy még nem azok. Legtöbbjük magyarral jól helyettesíthető, nem érdemes átvenni azokat, sőt célszerűtlen is: magyar szavakat szorítanak ki. Ne felejtjük el, hogy csak az a nyelv él, gyarapodik, amelyiket folyton–folyvást használnak. A magyar orvosi szaknyelv sem kivétel.

Végezetül az „egységes irodalmi hivatkozás”-ról írt megjegyzésekről. Ez a bírálat vissza–visszatér, és nagyon is megfontolandó. A folyóirat XII. évfolyamától változtatunk. Két tüz között vagyok, hiszen más orvosi szaklapjaimban az ICMJE javaslati szerint járok el, de a Magyar Orvosi Nyelvben a nyelvészeti folyóiratok hagyományait is figyelembe kell vennem. Gaál tanár úrnak igaza van, kitartó kifogásolásáért hálás vagyok.

Hajtman Béla
A KRÉM

A *krém* nyilván idegen szó, a legjobb esetben jövevéyszó: ismerjük eredetét, eredeti tartalmát (amely többé–kevésbé megfelel magyar jelentésének). Ki kell tehát irtanunk, fel kell cserélnünk valami valóban magyarral? Aligha.

Jó lenne „persze” (ez aztán igazán leplezetlenül latin szóösszetétel!) tudni, hogy mennyire terjedt el a *krém* szó használata „a nép körében”, ahogyan régebben illett magunkat kifejezni. Valószínűleg kevés adat van róla, most meg már nem tehető fel a kérdés. Mióta a mindenható média szabja meg, hogy mely szavakat kell használnunk, és hogyan, azóta az „elterjedtség” aligha vizsgálható. Arról, hogy a média ezt a (nem ráruházott, egyszerűen csak magára vett) feladatát hogyan látja el, sokat lehetne beszélni. Ám ez nem tartozik ide.

Térjünk vissza a *krém*hez. Mint afféle laikus, azt hittem, hogy van ennek egy megtámadhatatlanul magyar megfelelője, a *kenőcs*. (A képző ugyan kissé erőltetett, késő nyelvújítási ízű, de a *ken* ige biztosan magyar.) Meg is jártam alaposan! Egy bizonyos, gyógyszerárban (vényre) kapható krémet *kenőcs*-

ként kértem. Kiderült, hogy az egy zsíros, ragadós, lemoshatatlan, eltüntethetetlen undokság – szemben a krémmel, amely ugyanazt a hatóanyagot tartalmazza, de azonnal felszívódik, nyomot nem hagy, kellemesen hűsít, és még számos előnye van.

Gyógyszerészek és drogisták (?) nyilván kinevetnek tájékozatlanságomért: azt igazán mindenki tudja, mi a *kenőcs* és a *krém* közti különbség. Azóta persze én is rájöttem. Tessék elképzelni, mi lenne, ha a közismert, finom cukrászati terméket *kenőcsösnek* hívnák *krémes* helyett. Bizonyára meg sem vennénk, akármilyen jó is az íze. Kegyelmezzünk meg a jól bevált, idegenségét nem leplező, nem is szégyellő, de „magát magyarnak érző” *krém* szónak!

Nem is akart mást ez a kis írás, csak ráirányítani a figyelmet a jól bevált idegen szavakra. Én mint (ebben is) laikus nehezen tudom megvonni a határvonalat köztük és a jövevéyszók között. De engedjék meg, hogy egyetlen példával alátámaszom ezeknek a (magyar helyesírással írt) nemrég átvett, bizonyítottan idegen szavaknak a szükségességét, kicserélhetetlenségét. Mindenki ismeri, használja – a sportrajongók pedig egyenesen imádják – a *gól* szót. Persze, sok játéknak ez a „célja”. De beszéd közben ki gondol közülünk arra, hogy az angol cél (*goal*) kifejezést használjuk?

A két kiragadott példa talán kevés. De két sorral feljebb használtam a *sport* kifejezést. Irtsuk ki azt is? A sporton belül egyébként óriásit alkotott a magyar nyelv művelés. A teniszben (ezt nem sikerült magyarítani) a *játék*, *játszma*, *mérkőzés* mennyivel szebb, mint a *gém*, *szett*, *meccs*, ahogy még nem is olyan régen mondták. És ha nem is szép és kissé erőltetett a *tenyeres* kifejezés, mégsem mondanak már manapság *fórhendet*. Vagy a sportágak elnevezésében: az én fiatalkoromban még *dzsúdót* mondtunk, amit nehéz leírni; a *cselgáncs* tökéletesen bevált, elfogadott kifejezés lett.

Közben azonban túlságosan messze kerültünk nemcsak eredeti témánktól, a krémtől, hanem a folyóirat címétől és céljától (amely nem *gól!*), a magyar orvosi nyelvtől. A szerkesztőségtől és (ha eljut odáig) az olvasóktól ezért elnézést kérek.

Mészáros Ágnes

TISZTELT SZERKESZTŐSÉG!

Szeretnék egy apró javaslattal hozzájárulni a Magyar Orvosi Nyelv munkájához. Az áttétképződés elméletének egyik alapfogalma a *premetastatic niche* angol szakkifejezés (Nature 2005), amely a magyarul írt szakirodalomban is megjelenik többféle alakban. Általában a *niche* szót nem fordítják: *premetasztatikus* (*pre-metasztatikus*) *niche*, de lehet olvasni *premetasztatikus helyszínről* vagy *metasztatikus bölcsőről* is. Javaslát a *premetastatic niche* szakkifejezés egységes magyar megfelelőjére: *áttétbölcső*.